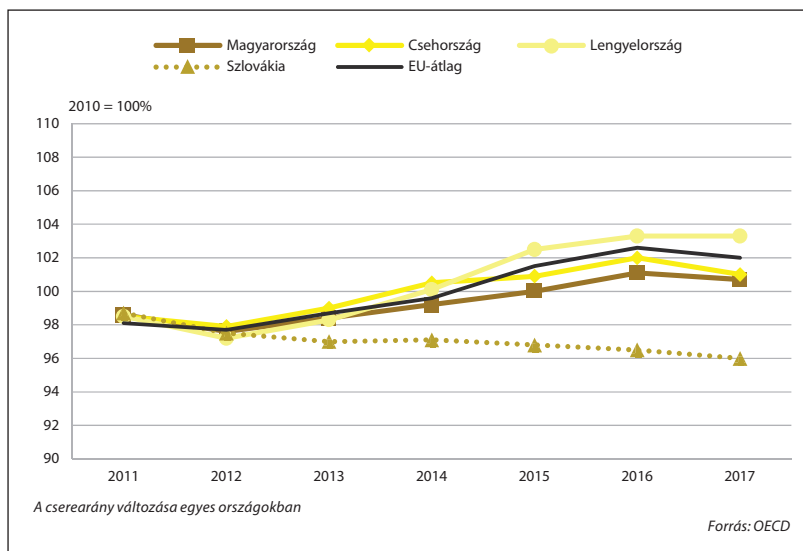

G.5.3. A cserearány változása

A cserearány egy ország export- és importárainak arányát méri. Minél drágábban tud eladni, és olcsóbban vásárolni egy országot, annál jobb lesz a cserearánya. Ez az indikátor tehát képet ad az ország kereskedelmi versenyképességéről is: arról, hogy mennyi importhoz jut hozzá egységnyi export árán. A cserearány azt is megmutatja, hogy egy ország exportja mennyire értékes, jó minőségű, nagy tudás- és innovációtartalmú termékekből és szolgáltatásokból áll össze, és ez alapján milyen árak elérésére kínál lehetőséget. Azt is érzékelteti, hogy általában mennyire színes egy ország gazdasága, hányféle termék és szolgáltatás előállítására és értékesítésére képes, mennyire szorul importra. Leegyszerűsítve úgy is lehetne fogalmazni, a cserearány megmutatja, hogy egy nemzet mennyire tud tudást teremteni és külficra vinni, illetve mennyire kényszerül magas árú tudást vásárolni. Ezenkívül utal az országra jellemző értékláncok hosszára és tartalmára is, hiszen azok minél rövidebbek, és minél inkább alacsony hozzáadott értéket képviselnek, annál inkább növelik az importigényt – ráadásul a nagy hozzáadott értékű import igényét. Ilyenformán a cserearány kiemelkedően fontos külkereskedelmi mutató.

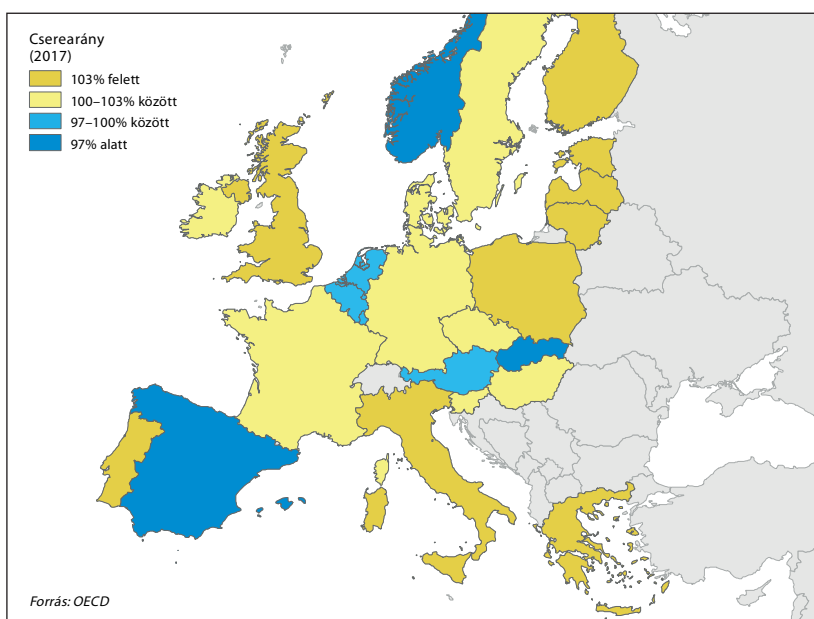
Magyarország hangsúlyozottan exportorientált ország. Az OECD adatai szerint 2017-ben a magyar export a GDP 90,1%-át tette ki. Ennél nagyobb érték csak Szlovákiában, Luxemburgban és Írországban figyelhető meg. Csehország esetén a GDP 79,5, Lengyelország esetén 53,4 és Szlovákia

esetén 96,3%-át adja az export. Magyarország és Szlovákia esetén azonban magas az importarány, ami egyrészt abból adódik, hogy az idetelepített összeszerelő tevékenységek sok importot igényelnek, másrészt arra utal, hogy nem elég színes a gazdaság szerkezete, így a beruházási és fogyasztói igények is növelik az importigényt.

A magyar cserearány 2013 után kezdett javulni. A javulás üteme közel van az EU28 átlagához és Csehországhoz, de sokkal lassabb, mint Lengyelorszáé. Figyelemre méltó viszont, hogy 2016-ról 2017-re a magyar és a szlovák cserearány romlott, a lengyel és a cseh pedig javult. Ennek valószínű oka a megnövekedett import, amelyen belül nöhetett a magasabb árú termékek aránya, miközben az exportnál nehezebb volt áremelkedést elérni. A fejlett gazdaságú országok között – amint azt a térképen látjuk – Nagy-Britannia, Portugália és Olaszország cserearánya különösen kedvező. Németország és Magyarország adatát különösen érdemes összevetni, mivel Magyarország legfontosabb kereskedelmi partnere Németország.

A cserearányban megmutatkozó különbség arra utal, hogy Németországra inkább jellemző a nagy tudástartalmú termékek exportja, mint ránk. A cserearány változására sok tényező hat. A legfontosabb azonban az, hogy az exportáru alap bővüljön, minősége, hozzáadottérték- és innovációtartalma növekedjék. Ennek hiányában ugyanis árversenyre kényszerülünk, ami költségcsökkentést tesz szükségessé, beleértve a bérékkel való takarékoskodást is. Ez pedig az életszínvonal-javítás esélyeit is rontja.

A cserearány javításához növelni kell az exporttermékek és -szolgáltatások tudás- és újdonságtartalmát, a gazdaság diverzifikáltságát, és bővíteni a jó minőségű exportáru alapot.

